

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

NÁLEZ

Ústavného súdu Slovenskej republiky

V mene Slovenskej republiky

II. ÚS 399/2018-31

Ústavný súd Slovenskej republiky na neverejnom zasadnutí 15. novembra 2018 v senáte zloženom z predsedu Lajosa Mészárosa (sudca spravodajca), zo sudkyne Jany Laššákovej a sudcu Sergeja Kohuta prerokoval prijatú sťažnosť [REDAKOVANÉ], [REDAKOVANÉ], zastúpeného advokátom JUDr. Ladislavom Zátorským, Štefánikovo námestie 5, Spišská Nová Ves, vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 13 P 299/2014 a takto

r o z h o d o l :

1. Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 13 P 299/2014 porušené boli.

2. Okresnému súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 13 P 299/2014 p r i k a z u j e konať bez zbytočných prietáhov.

3. [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a finančné zadost'učinenie v sume 1 500 € (slovom tisícpäťsto eur), ktoré mu je Okresný súd Piešťany p o v i n n ý vyplatiť do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

4. [REDAKOVANÉ] p r i z n á v a úhradu trov právneho zastúpenia v sume 570,06 € (slovom päťstosedemdesiat eur a šesť centov), ktorú je Okresný súd Piešťany p o v i n n ý vyplatiť na účet advokáta JUDr. Ladislava Zátorského, Štefánikovo námestie 5, Spišská Nová Ves, do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto nálezu.

O d ô v o d n e n i e :

I.

1. Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) uznesením č. k. II. ÚS 399/2018-9 z 5. septembra 2018 prijal podľa § 25 ods. 3 zákona Národnej rady Slovenskej republiky č. 38/1993 Z. z. o organizácii Ústavného súdu Slovenskej republiky, o konaní pred ním a o postavení jeho sudcov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“) na ďalšie konanie sťažnosť [REDAKOVANÉ] (ďalej len „sťažovateľ“), ktorou namieta porušenie základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Piešťany (ďalej aj „okresný súd“) v konaní vedenom pod sp. zn. 13 P 299/2014.

2. Zo sťažnosti najmä vyplynulo:

«Dňa 28.11.2014 bol matkou mal. dieťaťa p. [REDAKOVANÉ] podaný návrh na zvýšenie výživného na mal. dieťa [REDAKOVANÉ] proti sťažovateľovi (otec mal. dieťaťa) na Okresnom súde Piešťany zo sumy 80 Eur mesačne na sumu 160 Eur mesačne. Podanie návrhu na začatie konania samotný sťažovateľ nevedel ovplyvniť vzhľadom na dlhodobú nekomunikáciu s matkou mal. dieťaťa, ale spoliehal sa na rýchle a zákonné súdne konanie Okresným súdom Piešťany.

Vec bola pridelená na rozhodnutie sudkyňi Okresného súdu Piešťany JUDr. Jane Tvrdej pod sp.zn. 13 P 299/2014. Od podania návrhu do 29.6.2015 konajúci súd vo veci

vôbec nekonal. V ten istý deň t.j. až po siedmych mesiacoch bol v konaní ustanovení kolízny opatrovník a spísané predvolanie na pojednávanie na deň 26.8.2015.

Pojednávania nariadeného na deň 26.8.2015 sa sťažovateľ nemohol zúčastniť, keďže bol chorý a svoju žiadosť o ospravedlnenie riadne odôvodnil... Sťažovateľ následne požiadal súd, aby mohol byť vypočutý na Okresnom súde v Bardejove, keďže jeho zárobok bol nízky a nedisponoval finančnými prostriedkami na jeho prepravu na súd vzdialený 400 km od miesta jeho bydliska.

Dňa 6.11.2015 sa uskutočnilo pojednávanie za účasti matky mal. dieťaťa, pričom bolo odročené na neurčito vzhľadom na potrebu vypočuť otca na dožiadanom súde. Sťažovateľ sa ustanovil na výsluch na dožiadanom súde dňa 25.2.2016 na základe riadneho predvolania. Pri tomto výsluchu podal v konaní návrh na zníženie výživného na mal. dieťa. Po tomto výsluchu sťažovateľ vzhliada obdobie ďalších prieťahov v konaní, keďže ďalší úkon súdu je datovaný až na deň 5.12.2016...

V nasledujúcom období sťažovateľ datuje dňom 7.2.2017 písomné vyjadrenie matky mal. dieťaťa, a následne až dňa 29.5.2017 pripis VSU Mgr. Blažkovej, z ktorého vyplýva, že spis predkladá sudkyňi. Práve v tomto čase došlo k zmene zákonného sudcu, kedy vec bola pridelená sudkyňi Mgr. Andrei Hadnagyovej. Samotná sudkyňa sa vyjadrila, že spis jej bol pridelený dňa 18.5.2017, pričom predložený jej mal byť podľa pripisu VSU 29.5.2017. S tým ale predsedníčka súdu nesúhlasila a poukázala, že podľa výpisu zo súdneho manažmentu bol spis sudkyňi predložený 30.6.2017. V tejto súvislosti sťažovateľ vidí závalu, keďže ako vyplýva z upovedomenia predsedu súdu, zákonná sudkyňa práve dňa 30.6.2017 čerpala dovolenku. Ako teda jej mohol byť spis pridelený dňa 30.6.2017 je záhadou. V konečnom dôsledku prieťahy aj v tomto období nemôže ospravedlňovať to, že došlo k zmene zákonnej sudkyne resp., že v súdnom spise sa vykonali čisto formálne úkony typu zmeny zákonnej sudkyne, resp. pripisu VSU o predložení spisu sudkyňi.

Napriek tomu, že v čase zmeny zákonnej sudkyne bola už vec považovaná za reštančnú a teda konanie prebiehalo už viac ako dva a pol roka, až dňa 28.7.2017 došlo k nariadeniu pojednávania na termín 10.10.2017. Je pravdou, že následne odo dňa 28.7.2017 do termínu pojednávania 10.10.2017 súd vykonal opakovane dopyt na pobočky sociálnej poisťovne, UPSVaR Bardejov, Daňový úrad Trnava a obchodnú spoločnosť [REDAKOVANÉ] s.r.o., ale sťažovateľ je presvedčený, že berúc do úvahy právnú a skutkovú

nenáročnosť prípadu, s prihliadnutím na dobu začiatku súdneho konania a jeho celkovú dĺžku mohol a mal konajúci súd nariadiť termín pojednávania oveľa skôr.

Nesústredenosť konajúceho súdu v dotknutom konaní badať aj v tom, že ďalší termín pojednávania bol na pojednávaní dňa 10.10.2017 určený na deň 21.11.2017, čo možno vyzdvihnúť, ale na druhej strane súd na základe žiadosti matky mal. dieťaťa, resp. jej právnej zástupkyne pojednávanie odročil až na deň 8.2.2018 z dôvodu plánovanej a zaplatenej dovolenky. Pojednávanie dňa 8.2.2018 sa uskutočnilo, ale opakovane bolo odročované, tento krát na deň 3.5.2018, teda opakovane na obdobie troch mesiacoch, čo vzhľadom na genézu prípadu je tiež možné posudzovať ako prieťahy.

Pretože zo strany súdu došlo v priebehu konania k viacerým obdobiam prieťahov v konaní a konajúci súd prakticky nemal záujem ani po zmene zákonného sudcu konať bezprieťahovo a nedošlo k žiadnej náprave, sťažovateľ podal sťažnosť predsedovi Okresného súdu Piešťany. Predsedníčka okresného súdu záverom svojho upovedomenia o spôsobe vybavenia sťažnosti sťažovateľa uviedla, že sťažnosť považuje sčasti za opodstatnenú a to z dôvodu dlhších časových intervaloch medzi úkonmi, avšak neprimerané prieťahy v konaní nezistila.

... „Sťažovateľ zdôrazňuje, že vo veciach, v ktorých sa koná o výživnom, ide o agendu starostlivosti súdu o maloletých, kde sa predpokladá osobitná pozornosť efektívnym a rýchlym postupom súdu. Základnou povinnosťou súdu a sudcu je preto zabezpečiť taký procesný postup, ktorý čo najskôr odstráni stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa účastník obrátil na súd so žiadosťou o jeho rozhodnutie.

Rýchlosť, účinnosť a výsledok každého súdneho konania sú podmienené (subjektívne i objektívne) charakterom, ako aj právnou a faktickou zložitosťou prejednávanej veci, ďalej správaním účastníka súdneho konania, ako aj činnosťou súdu.

Vzhľadom na konanie, resp. nekonanie súdu, došlo k prieťahom v konaní, ktoré nemali oporu v žiadnom objektívnom dôvode.“

... Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ako aj podľa čl. 5 ods. 5 dohovoru sa sťažovateľ domáha primeraného zadostučinenia vo výške 3000 €, pretože jeho základné práva boli niekoľkokrát opakovane porušené, nakoľko v danom konaní nešlo o jeden prieťah, ale tieto prieťahy boli opakované bez akéhokoľvek objektívneho dôvodu a tie podľa jeho názoru trvajú aj v súčasnosti, keďže vec nie je ukončená ani po pojednávaní zo dňa 8.3.2018.

Primerané zadostučinenie si sťažovateľ uplatňuje aj z dôvodu, že Okresný súd Piešťany mu svojím konaním privodil stav právnej neistoty trvajúci viac ako tri roky, čo mu spôsobilo nielen materiálnu, ale aj nemateriálnu ujmu. Nemateriálnu ujmu odôvodňuje pocitom stresu a dlhoročnou právnou neistotou, ktorú právny poriadok SR garantuje. Materiálnu ujmu odôvodňuje častými pojednávaniami mimo miesta jeho bydliska, keďže na pojednávania sa dopravuje z Bardejova. Nakoniec aj keď sa už pojednávanie uskutoční (jeseň 2017) prakticky trvá veľmi krátko na to, aby sa vec mohla riadne a bez prieťahov rozhodnúť.»

2.1 Vzhľadom na uvedené podstatné skutočnosti sa sťažovateľ domáha toho, aby ústavný súd o jeho sťažnosti nálezom takto rozhodol:

„1 Základné právo [REDAKOVANÉ] na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky a právo na prejednanie jeho záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd postupom Okresného súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 13 P 299/2014 porušené bolo.

2. Okresnému súdu Piešťany v konaní vedenom pod sp. zn. 13 P 299/2014 prikazuje konať bez zbytočných prieťahov.

3. [REDAKOVANÉ] priznáva finančné zadostučinenie v sume 3.000 € (slovom tritisíc eur), ktoré je Okresný súd Piešťany povinný zaplatiť mu do dvoch mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia.

4. Okresný súd Piešťany je povinný zaplatiť [REDAKOVANÉ] trovy konania v sume 390,50 € (slovom tristodeväťdesiat eur a päťdesiat centov) na bankový účet JUDr. Ladislava Zátorského, advokáta... do 2 mesiacov od právoplatnosti tohto rozhodnutia...“

3. Na základe žiadosti ústavného súdu sa k veci písomne vyjadrili účastníci konania: okresný súd, zastúpený svojou predsedníčkou, listom sp. zn. Spr. 601/18 z 2. októbra 2018 a právny zástupca sťažovateľa stanoviskom k vyjadreniu okresného súdu z 24. októbra 2018.

3.1 Predsedníčka okresného súdu vo svojom vyjadrení uviedla chronológiu úkonov vykonaných v napadnutom konaní a dodala tieto relevantné skutočnosti:

„... Mám za to, že zo strany súdu k neprimeraných preťahom neprišlo. Dĺžka daného konania bola ovplyvnená opakovaným ospravedlnením sa otca, resp. jeho právneho zástupcu z nariadených pojednávaní. K argumentu otca, že súd nemal vyhovieť odročeniu pojednávania na žiadosť matky, treba uviesť, že jeho žiadostiam o odročenie pojednávania súd opakovane vyhovel. K dĺžke konania prispela aj skutočnosť, že otec žiadal byť vypočutý dožiadaným súdom, čo neprimerane predlžuje konanie, nakoľko pri rozhodovaní o výživnom súd musí počas celého konania, až do rozhodnutia skúmať pomery oboch rodičov a keďže u jedného z rodičov tak má robiť prostredníctvom dožiadaného súdu, táto okolnosť predlžuje dobu do rozhodnutia súdu, čo by si mal byť vedomý aj otec ako sťažovateľ.

K namietaným skutočnostiam ohľadom odročovania pojednávanií v horizonte 3, či viac mesiacov, treba uviesť, že sudca má vytýčené pojednávanie s väčším časovým predstihom i na niekoľko mesiacov dopredu, preto odročenie pojednávanií nie je možné v kratších časových intervaloch.

V tejto súvislosti pripájam aj časť vyjadrenia sudkyne Mgr. Andrey Hadnagyovej:

Spis bol sudkyňi Mgr. Hadnagyovej do senátu 9 pridelený 18.05.2017 a hoci jej mal byť podľa úpravy vyššej súdnej úradníčky predložený 29.05.2017, bol jej fyzicky predložený 30.06.2017. Sudkyňa v dňoch od 06.06.2017 do 23.06.2017 bola práceneschopná a od 26.06.2017 do 07.07.2017 čerpala dovolenku.

Vo veci vytýčila dňa 28.07.2017 termín pojednávania na 10.10.2017, pričom v období od 14.08.2017 do 18.08.2017 sa zúčastnila školenia, nasledujúci týždeň v dňoch 22. a 24.08. pojednávala každý pojednávací deň 5 vecí. Ďalší týždeň v pracovných dňoch od 28.08.2018 do 31.08.2018 čerpala dovolenku. V nasledujúcom období každý pojednávací deň pojednávala skôr vytýčené termíny pojednávania. 5-6 vecí. V danom období od augusta 2017 do vytýčenia termínu pojednávania pojednávala aj reštančné veci - príkladmo uviedla 9P/31/2012, 13P/20/20104, 9P/27/2013, 5P/67/2013, 9P/11/2012, 9P/166/2012, 9P/90/2011, 9P/15/2014, pričom ďalšie veci, ktoré pojednávala, boli napadnuté v r. 2016.

Keďže otec podal tiež návrh na začatie konania pred dožiadaným súdom 25.02.2016, ktorým návrhom sa do pridelenia spisu do senátu 9 nikto po procesnej stránke nezaoberal, bolo nutné postupovať v zmysle úpravy vyššej súdnej úradníčky na č.l. 307. Pojednávanie

10.10.2017 bolo riadne otvorené o 9,15 hod., bolo vykonané rozsiahle dokazovanie aj opätovným výsluchom matky vzhľadom ku skutočnosti, že výsluch matky bol naposledy vykonaný 06.11.2015. Z dôvodu, že v danom dni bolo na 10,00 hod. naplánované ďalšie pojednávanie v inej veci, pojednávanie bolo odročené o 10,20 hod., t.j. po 65 min. napriek určenému času pre pojednávanie 45 min. na úkor ďalšej veci, na ďalší termín za účelom vykonania ďalšieho dokazovania výsluchom otca, ktorého výsluch bol naposledy vykonaný 25.02.2016, a teda pre objektívne zistenie skutkového stavu vzhľadom na uplynuté obdobie bolo nevyhnutné výsluch opätovne vykonať.

Pojednávanie dňa 10.10.2017 bolo odročené na 21.11.2017, ktoré bolo z dôvodu riadne odôvodneného návrhu matky v zmysle 183 CSP, odročené až na 08.02.2017, a to z dôvodu, že skoršie termíny pojednávania mala sudkyňa obsadené.

Pojednávanie 08.02.2018 bolo odročené z dôvodu vznesených návrhov na doplnenie dokazovania a i sťažovateľa, ktoré vyplynuli počas pojednávania. Keďže návrhy súviseli s predmetom konania, súd bol preto povinný za účelom doplnenia dokazovania pojednávanie odročiť. Tu súd dopĺňa, že o. i. si súd na základe tvrdení sťažovateľa o prebiehajúcom konaní o zrušenie jeho vyživovacej povinnosti k plnoletému synovi [REDAKOVANÉ] vyžiadal spisový materiál. Právoplatné skončenie daného konania vedeného na Okresnom súde Piešťany pod sp. zn. 14C/100/2016, a tým ustálenie času zániku vyživovacej povinnosti sťažovateľa k synovi [REDAKOVANÉ] (sporný je dátum zrušenia vyživovacej povinnosti), je vo vzťahu k výške vyživovacej povinnosti k mal. [REDAKOVANÉ] jedným z nevyhnutných predpokladov pre rozhodnutie vo veci, avšak vo veci bolo podané odvolanie. Súd tiež uvádza, že pojednávanie bolo pritom odročené na termín 03.05.2018 na základe žiadosti matky so súhlasom sťažovateľa. Z dôvodu, že vec sp. zn. 14C/100/2016 nie je doposiaľ právoplatne skončená, keď bola odvolaciemu súdu na rozhodnutie predložená 16.08.2018, a bol vznesený ďalší návrh na doplnenie dokazovania súvisiaci s predmetnou vecou, súd pojednávanie odročil na 24.01.2019, pričom tajomníčke senátu bola uložená úloha vždy k 1. a 15. dňu v mesiaci sledovať stav konania sp. zn. 14C/100/2016.

K žiadanej výške finančného zadosťučinenia uvádzam, že túto považujem za neprimerane vysokú, keďže aj sťažovateľ svojím správaním opísaným vyššie ovplyvnil celkovú dĺžku predmetného konania...

Netrvám na ústnom pojednávaní a súhlasím s tým, aby Ústavný súd SR upustil od ústneho pojednávania v zmysle ust. § 30 odsek 2 zákona o ústavnom súde, keďže od ústneho pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie veci.“

3.2 Sťažovateľ prostredníctvom svojho právneho zástupcu na uvedené vyjadrenie predsedníčky okresného súdu reagoval takto:

«... 2. Po oboznámení sa s vyjadrením predsedníčky Okresného súdu Piešťany sťažovateľovi nezostáva konštatovať nič iné ako to, že jeho ústavná sťažnosť je dôvodná v plnom rozsahu. Z prehľadu jednotlivých krokov resp. postupov a úkonov súdu prvej inštalácie jednoznačne vyplýva porušovanie práv garantovaných Ústavou Slovenskej republiky ako aj Dohovorom o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

3. Sťažovateľ opísal pomerne prehľadne viaceré obdobia nečinnosti a pasivity Okresného súdu Piešťany, pričom nad rámec obdobia, ktoré bolo zahrnuté do ústavnej sťažnosti, je treba bez pochyb prijať záver o pokračovaní priesťahov aj v súčasnom období.

4. Viaceré argumenty vo vyjadrení Okresného súdu Piešťany sťažovateľ považuje za irelevantné a nedostatočné na to, aby došlo k akémusi ospravedlneniu priesťahového konania súdu. Nemožno akceptovať vyjadrenie v tom smere, že ak súd vyhovel žiadosti o odročenie pojednávania otcovi, prečo by nemal vyhovieť matke. Otec v rozhodnom období, ktorú sa dotýka ústavnej sťažnosti žiadal odročiť pojednávanie v dôsledku PN za účinnosti starých procesných predpisov, pričom matka resp. jej právna zástupkyňa žiadala odročiť pojednávanie v dôsledku dovolenky, čo samozrejme nie je súladné s príslušným ustanovením nových procesných predpisov (CSP) o možnosti odročiť pojednávanie. V konečnom dôsledku pri pozornom čítaní ústavnej sťažnosti sťažovateľ nenamieta ako obdobie s priesťahmi dobu od pojednávania zo dňa 6.11.2015, na ktorom sa zúčastnila iba matka mal. dieťaťa až do doby jeho výsluchu na dožiadanom súde v Bardejove dňa 25.2.2016 a preto argument súdu prvej inštalácie k tomuto obdobiu nie je na mieste.

5. V tejto súvislosti sťažovateľ popísal priesťahy v konaní na začiatku samotného konania a to od podania návrhu na začatie konania zo dňa 28.11.2014 do 29.6.2015, kedy bol súd porušujúci jeho práva absolútne nečinný. Aj napriek vyššie uvedenému... je možné polemizovať, či konanie od 29.6.2015 do času výsluchu otca dňa 25.2.2016 na dožiadanom

súde napĺňa všetky parametre bezprieťahového konania. Okresný súd Piešťany sa vôbec nevyjadril k tomuto obdobiu jeho nečinnosti.

6. Hoci sa vo vyjadrení Okresného súdu Piešťany resp. rozpise jeho procesných úkonov neuvádza dátum výsluchu sťažovateľa na dožiadanom súde v Bardejove (dňa 25.2.2016), nepochybne od tohto dátumu možno počítať ďalší, pomerne zásadný a bezdôvodný prieťah v konaní a to až do 5.12.2016. Ani k tomuto obdobiu nečinnosti sa okresný súd nevyjadril.

7. Ďalšie obdobie prieťahov v konaní nastalo od 7.2.2017, kedy sa vo veci samej vyjadrila matka mal. dieťaťa a pokračovalo obdobím „zmätkov“ súvisiacich s pridelením veci novej zákonnej sudkyňi v rozmedzí mesiacov máj a jún 2017, kedy mal byť najprv spis pridelený novej sudkyňi, následne jej predložený podľa správny VSU (ešte v kalendárnom mesiaci máj 2017), no nakoniec novej zákonnej sudkyňi mal byť spis fyzicky predložený až dňa 30.6.2017, hoci práve v danom čase nová zákonná sudkyňa čerpala dovolenku. Sťažovateľ v takto naznačenom a potvrdenom postupe Okresného súdu Piešťany vzhliada nielen obdobie prieťahov, ale aj obdobie nesústredeného konania súdu.

8. Nemôže byť žiadnym relevantným ospravedlnením, že v ďalšom načrtnutom resp. pokračujúcom období prieťahov (v súvislosti s bodom 7. tohto vyjadrenia) došlo dňa 28.7.2017 k nariadeniu pojednávania na deň 10.10.2017 s odôvodnením školenia sudkyne, čerpaním dovolenky resp. pojednávaním aj iných vecí v danom medziobdobí.

9. Nemožno súhlasiť ani s bagatelizovaním ďalšieho obdobia prieťahov t.j. odo dňa 10.10.2017, kedy sa vo veci uskutočnilo pojednávanie do dňa 8.2.2018 na kedy bolo opakovane odročené a to hlavne z dôvodu súdom akceptovanej zrejmej nedôvodnej žiadosti o odročenie pojednávania zo strany právneho zástupcu matky mal. dieťaťa. Neexistoval aj s prihliadnutím na charakter veci a dĺžku doterajšieho konania dôvod odročovať pojednávanie pôvodne nariadené na deň 21.11.2017 až na deň 8.2.2018. Argumentovať za danej situácie obsadenosťou termínov na strane sudkyne neobstojí, keďže na pojednávaní dňa 10.10.2017 súd odročil pojednávanie veľmi promptne na skorý dátum 21.11.2017, pričom takúto starostlivosť o nájdenie včasného dátumu mal súd celkom bezpochyby vynaložiť aj v dobe, kedy pôvodne nariadené pojednávanie zo dňa 21.11.2017 odročoval až na deň 8.2.2018.

10. Sumarizujúc dôvody podrobne rozpísané v ústavnej sťažnosti, hlavne poukazujúc na niekoľko opakovaných prietáhov v konaní Okresného súdu Piešťany, berúc do úvahy vyjadrenie tohto súdu zo dňa 2.10.2018, vzhliada sťažovateľ celkom zrejmú dôvodnosť svojej ústavnej sťažnosti a teda žiada, aby jej bolo vyhovené v plnom rozsahu.

11. Keďže vznikla na strane sťažovateľa potreba reagovať na pomerne rozsiahle vyjadrenia Okresného súdu Piešťany, uplatňuje si dodatočne ďalšiu účelnú náhradu trov konania (okrem uplatnených trov v samotnej ústavnej sťažnosti) spočívajúcu v podobe jedného úkonu právnej služby a za toto písomné vyjadrenia v hodnote 195.25 Eur s DPH (1 úkon právnej služby advokáta po 153.50 Eur, v súlade s vyhláškou č. 655/2004 Z.z., k tomu režijný paušál 9,21 Eur. zvýšené DPH, spolu 195,25 Eur).»

4. Ústavný súd so súhlasom účastníkov konania podľa § 30 ods. 2 zákona o ústavnom súde upustil v danej veci od ústneho pojednávania, pretože po oboznámení sa s ich stanoviskami k opodstatnenosti sťažnosti dospel k názoru, že od tohto pojednávania nemožno očakávať ďalšie objasnenie vo veci namietaného porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

II.

5. Z obsahu sťažnosti a k nej priložených písomností, z vyjadrení účastníkov konania a z obsahu na vec sa vzťahujúceho súdneho spisu ústavný súd zistil takýto priebeh a stav konania vedeného na Okresnom súde Piešťany pod sp. zn. 13 P 299/2014:

Dňa 28. novembra 2014 bol na okresnom súde podaný návrh matky [REDAKOVANÉ] (ďalej len „navrhovateľka“) na zvýšenie výživného maloletému dieťaťu [REDAKOVANÉ], ktorého otcom je sťažovateľ. Vec bola zaevidovaná pod sp. zn. 13 P 299/2014 a pridelená na prejednanie a rozhodnutie sudkyňi JUDr. Jane Tvrdej.

Dňa 29. júna 2015 okresný súd nariadil termín pojednávania na 26. august 2015 a poslal žiadosti o poskytnutie potrebných dokladov Sociálnej poisťovni; úradu práce, sociálnych vecí a rodiny a zamestnávateľovi. Toho istého dňa súd uznesením č. k.

13 P 299/2014-18 ustanovil „Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Piešťany“ za kolízneho opatrovníka maloletému.

Dňa 8. júla 2015 bola okresnému súdu doručená správa, že sťažovateľ nie je zamestnancom obchodnej spoločnosti [REDAKOVANÉ]

Dňa 13. júla 2015 bola okresnému súdu doručená odpoveď od Sociálnej poisťovne, pobočky Bardejov, že sťažovateľ nepoberá dávky v nezamestnanosti.

Dňa 14. júla 2015 bola okresnému súdu doručená odpoveď od Sociálnej poisťovne, pobočky Trnava, že navrhovateľka nepoberá dávku v nezamestnanosti. Toho istého dňa bola doručená odpoveď od „Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Bardejov“, že sťažovateľ nie je ani nebol za posledných 12 mesiacov vedený v evidencii uchádzačov o zamestnanie.

Dňa 20. júla 2015 bola okresnému súdu doručená odpoveď od zamestnávateľa, že sťažovateľ pracuje od 22. apríla 2015 vo firme [REDAKOVANÉ]

Dňa 21. júla 2015 bola okresnému súdu doručená odpoveď od Sociálnej poisťovne, ústredie Bratislava, že sťažovateľ ani navrhovateľka sa nenachádzajú v evidencii poberateľov dôchodkov Sociálnej poisťovne, ústredie Bratislava.

Dňa 22. júla 2015 bola okresnému súdu doručená odpoveď od „Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Piešťany“, že navrhovateľka nie je vedená v evidencii uchádzačov o zamestnanie, poberá rodičovský príspevok a nie je poberateľkou peňažného príspevku na kompenzáciu ťažkého zdravotného postihnutia a peňažného príspevku na opatrovanie.

Dňa 24. augusta 2015 bol okresnému súdu doručený e-mail od sťažovateľa, ktorým žiadal o ospravedlnenie z pojednávania z dôvodu dočasnej práceneschopnosti.

Dňa 25. augusta 2015 bol telefonicky kontaktovaný kolízny opatrovník, čo sa týka odročenia pojednávania.

Dňa 26. augusta 2015 okresný súd odročil pojednávanie na 6. november 2015.

Dňa 9. októbra 2015 bola okresnému súdu doručená žiadosť sťažovateľa o vypočutie na dožiadanom súde – Okresnom súde Bardejov.

Dňa 6. novembra 2015 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré súd odročil na neurčito pre účely vypočutia sťažovateľa dožiadaným súdom.

Dňa 15. januára 2016 bolo Okresnému súdu Bardejov doručené dožiadanie (žiadosť o vykonanie dôkazu výsluchom sťažovateľa).

Dňa 3. marca 2016 bolo okresnému súdu doručené vybavené dožiadanie z Okresného súdu Bardejov.

Dňa 5. decembra 2016 bola sťažovateľovi zaslaná výzva okresného súdu na doplnenie skutkových tvrdení k výpovedi.

Dňa 28. decembra 2016 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie „Úradu práce, sociálnych vecí a rodiny Piešťany“, ktorým odporúča návrh sťažovateľa na zníženie výživného zamietnuť (návrh vyplýva z jeho výsluchu z 25. februára 2016 na Okresnom súde Bardejov).

Dňa 29. decembra 2016 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie navrhovateľky k výpovediam sťažovateľa.

Dňa 23. januára 2017 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie sťažovateľa k návrhu na zvýšenie výživného.

Dňa 3. februára 2017 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie sťažovateľa k tvrdeniam navrhovateľky.

Dňa 7. februára 2017 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie navrhovateľky k výpovediam sťažovateľa.

Dňa 18. mája 2017 bol spis sp. zn. 13 P 299/2014 pridelený na prejednanie a rozhodnutie zákonnej sudkyňi Mgr. Andrei Hadnagyovej.

Dňa 26. júna 2017 bol okresnému súdu doručený návrh sťažovateľa na zníženie výživného.

Dňa 28. júla 2017 okresný súd nariadil termín pojednávania na 10. október 2017.

Dňa 14. augusta 2017 boli okresnému súdu doručené od Daňového úradu Prešov overené kópie sťažovateľových daňových priznaní a účtovné závierky k dani z príjmov fyzickej osoby za roky 2010 až 2012.

Dňa 28. augusta 2017 bolo okresnému súdu doručené oznámenie zamestnávateľa o zárobku sťažovateľa (zamestnávateľ – ██████████).

Dňa 4. septembra 2017 okresný súd uznesením sp. zn. 13 P 299/2014 ustanovil „Úrad práce, sociálnych vecí a rodiny Piešťany“ za kolízneho opatrovníka maloletému.

Dňa 4. októbra 2017 bolo okresnému súdu doručené vyjadrenie sťažovateľa k výzve súdu z 28. júla 2017 (doručenej sťažovateľovi 8. septembra 2017).

Dňa 10. októbra 2017 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré súd odročil na 21. november 2017 pre účely doplnenia dokazovania výsluchom sťažovateľa.

Dňa 19. októbra 2017 bola okresnému súdu doručená plná moc od spoločnosti RS Legal s. r. o. na zastupovanie navrhovateľky spolu so žiadosťou o odročenie pojednávania z dôvodu čerpania dovolenky (navrhovateľka trvá na osobnej účasti svojej advokátky).

Dňa 2. novembra 2017 bola telefonicky kontaktovaná právna zástupkyňa navrhovateľky, aby doručila súhlas navrhovateľky s odročením pojednávania a potvrdenie o dovolenke. Toho istého dňa bolo okresnému súdu e-mailom doručené potvrdenie o dovolenke od advokátky navrhovateľky.

Dňa 6. novembra 2017 bol okresnému súdu doručený súhlas navrhovateľky s odročením pojednávania, pretože trvá na osobnej účasti svojej advokátky na pojednávaní.

Dňa 21. novembra 2018 okresný súd odročil pojednávanie na 8. február 2018.

Dňa 8. februára 2018 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré súd odročil na 3. máj 2018 pre účely ďalšieho doplnenia dokazovania.

Dňa 26. februára 2018 bolo okresnému súdu doručené doplnenie dokazovania od navrhovateľky.

Dňa 12. marca 2018 bola okresnému súdu doručená odpoveď od OTP Banky o preukázaní príjmu navrhovateľky.

Dňa 20. marca 2018 bolo okresnému súdu doručené oznámenie o prevzatí právneho zastupovania sťažovateľa JUDr. Ivanom Savčákom spolu s doložením plnej moci.

Dňa 2. mája 2018 bolo okresnému súdu doručené ospravedlnenie právneho zástupcu sťažovateľa z neúčasti na pojednávaní. Toho istého dňa bolo právnym zástupcom sťažovateľa a navrhovateľky oznámené odročenie pojednávania.

Dňa 3. mája 2018 bolo pojednávanie odročené na 25. september 2018 pre účely doplnenia dokazovania.

Dňa 3. augusta 2018 bolo okresnému súdu doručené stanovisko OTP Banky (vo veci vyčíslenia, zdôvodnenia a preukázania výšky vecných nákladov za poskytnutú súčinnosť v konaní sp. zn. 13 P 299/2014).

Dňa 11. septembra 2018 bolo okresnému súdu doručené ospravedlnenie právneho zástupcu sťažovateľa z neúčasti na pojednávaní.

Dňa 25. septembra 2018 sa uskutočnilo pojednávanie, ktoré súd odročil na 24. január 2019 pre účely dokazovania.

III.

6. Podľa čl. 127 ods. 1 ústavy ústavný súd rozhoduje o sťažnostiach fyzických osôb alebo právnických osôb, ak namietajú porušenie svojich základných práv alebo slobôd, alebo ľudských práv a základných slobôd vyplývajúcich z medzinárodnej zmluvy, ktorú Slovenská republika ratifikovala a bola vyhlásená spôsobom ustanoveným zákonom, ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd.

Podľa čl. 127 ods. 2 ústavy ak ústavný súd vyhovie sťažnosti, svojím rozhodnutím vysloví, že právoplatným rozhodnutím, opatrením alebo iným zásahom boli porušené práva alebo slobody podľa odseku 1, a zruší také rozhodnutie, opatrenie alebo iný zásah. Ak porušenie práv alebo slobôd podľa odseku 1 vzniklo nečinnosťou, ústavný súd môže prikázať, aby ten, kto tieto práva alebo slobody porušil, vo veci konal.

Podľa čl. 127 ods. 3 ústavy ústavný súd môže svojím rozhodnutím, ktorým vyhovie sťažnosti, priznať tomu, koho práva podľa odseku 1 boli porušené, primerané finančné zadostučinenie.

7. Predmetom konania pred ústavným súdom bolo posúdenie, či postupom okresného súdu v konaní o návrhu matky na zvýšenie výživného na maloletého vedenom pod sp. zn. 13 P 299/2014 dochádza k porušovaniu základného práva sťažovateľa na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru.

8. Podľa čl. 48 ods. 2 ústavy každý má právo, aby sa jeho vec verejne prerokovala bez zbytočných prietahov.

Podľa čl. 6 ods. 1 dohovoru každý má právo na to, aby jeho záležitosť bola spravodlivo, verejne a v primeranej lehote prejednaná.

Ústavný súd si pri výklade „práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietahov“ garantovaného v čl. 48 ods. 2 ústavy osvojil judikatúru Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) k čl. 6 ods. 1 dohovoru, pokiaľ ide o „právo na prejednanie veci

v primeranej lehote“, preto v obsahu týchto práv nemožno vidieť zásadnú odlišnosť (napr. II. ÚS 55/98, I. ÚS 132/03).

9. Ústavný súd vo svojej rozhodovacej činnosti konštantne vychádza z názoru, že účelom práva na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov je odstránenie stavu právnej neistoty, v ktorej sa nachádza osoba domáhajúca sa rozhodnutia štátneho orgánu (napr. II. ÚS 26/95).

10. Judikatúra ústavného súdu sa ustálila v tom, že otázka, či v konkrétnom prípade bolo alebo nebolo porušené právo na prerokovanie veci bez zbytočných prietáhov garantované v čl. 48 ods. 2 ústavy, sa skúma vždy s ohľadom na konkrétne okolnosti každého jednotlivého prípadu najmä podľa týchto troch základných kritérií: zložitosť veci, správanie účastníka konania a postup súdu (napr. I. ÚS 41/02). V súlade s judikatúrou ESĽP ústavný súd prihliada aj na predmet sporu (povahu veci) v posudzovanom konaní a jeho význam pre sťažovateľa (napr. I. ÚS 19/00, I. ÚS 54/02, II. ÚS 32/02). Podľa rovnakých kritérií ústavný súd postupoval aj v danom prípade.

10.1 Ústavný súd predovšetkým konštatuje, že predmetom napadnutého konania je rozhodovanie o výživnom pre maloleté dieťa, t. j. vec, ktorej povaha si vyžaduje osobitnú starostlivosť všeobecného súdu o naplnenie účelu súdneho konania, čo okrem iného znamená, že všeobecný súd má povinnosť organizovať svoj procesný postup tak, aby vec bola čo najrýchlejšie prejednaná a skončená a aby sa čo najskôr odstránil stav právnej neistoty, kvôli ktorému sa naň osoba obrátila so žiadosťou o rozhodnutie (m. m. I. ÚS 145/03, I. ÚS 142/03, I. ÚS 19/00).

10.2 Pokiaľ ide o kritérium zložitosti veci, ústavný súd konštatuje, že dĺžka tohto občianskoprávneho konania nebola závislá od zložitosti veci. Napokon skutočnosť, že by napadnutá vec bola fakticky alebo právne zložitá, netvrdila ani predsedníčka okresného.

10.3 Pri hodnotení podľa ďalšieho kritéria, teda správania sťažovateľa v preskúvanom konaní, ústavný súd nezistil žiadnu okolnosť, ktorá by mala byť osobitne zohľadnená na jeho ťarchu pri posudzovaní otázky, či a z akých dôvodov došlo v predmetnom trestnom konaní k zbytočným prietáhom. Skutočnosťou je, že sťažovateľ

požiadal o odročenie pojednávania zo zdravotných dôvodov a že požiadal o výsluch dožiadaným súdom. Vychádzajúc z uvedeného, ústavný súd konštatuje, že sťažovateľ svojím postupom aj sám spomalil konanie v danej veci. V tejto súvislosti však ústavný súd pripomína svoju ustálenú judikatúru, podľa ktorej využitie možností daných procesnými predpismi na uplatňovanie a presadzovanie práva spôsobuje síce predĺženie priebehu konania, nemožno ho však kvalifikovať ako postup, ktorého dôsledkom sú zbytočné prietahy (m. m. I. ÚS 31/01). Samozrejme sťažovateľ si za takýchto okolností musel byť vedomý toho, že dôjde k predĺženiu predmetného konania a že je to tiež dôvod, že vec nemohla byť ukončená v kratšom časovom horizonte. *Z uvedených dôvodov však neboli správaním sťažovateľa vyvolané zbytočné prietahy v napadnutom konaní.*

10.4 Napokon sa ústavný súd zaoberal postupom okresného súdu v predmetnej veci a predovšetkým konštatuje, že okresný súd bol v napadnutom konaní bez akýchkoľvek zákonných alebo iných relevantných dôvodov nečinný v období od 28. novembra 2014 do 29. júna 2015 (minimálne šesť mesiacov), od 3. marca 2016 do 5. decembra 2016 (desať mesiacov) a od 7. februára 2017 do 28. júla 2017 (päť mesiacov).

Uvedená nečinnosť okresného súdu nie je ničím ospravedliteľná, pretože počas takmer dvoch rokov okresný súd nevykonával vo veci úkony, ktoré mali smerovať k odstráneniu právnej neistoty, v ktorej sa sťažovateľ ako odporca v predmetnej veci počas súdneho konania nachádza, čo je základným účelom práva zaručeného v citovanom článku ústavy (pozri napr. I. ÚS 41/02). K uvedenej nečinnosti, a teda k zbytočným prietahom, pritom nedošlo v dôsledku zložitosti veci a ani správania účastníkov, ale najmä v dôsledku postupu súdu. Ústava v čl. 48 ods. 2 pritom zaväzuje predovšetkým súdy ako garantov spravodlivosti, aby prijali príslušné opatrenia umožňujúce prerokovanie veci – a teda vykonanie spravodlivosti – bez zbytočných prietahov.

Vzhľadom na uvedené dôvody ústavný súd vyslovil porušenie práva sťažovateľa na prerokovanie predmetnej veci bez zbytočných prietahov zaručeného v čl. 48 ods. 2 ústavy a v čl. 6 ods. 1 dohovoru tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 1.

11. V nadväznosti na tento výrok a v záujme efektívnosti poskytnutej ochrany sťažovateľovi ústavný súd vo výroku tohto rozhodnutia v bode 2 prikázal okresnému súdu

podľa čl. 127 ods. 2 ústavy a § 56 ods. 3 písm. a) zákona o ústavnom súde konať vo veci bez zbytočných prieťahov.

12. Podľa § 56 ods. 4 zákona o ústavnom súde môže ústavný súd priznať tomu, koho základné právo alebo sloboda sa porušili, aj primerané finančné zadosťučinenie.

Sťažovateľ požadoval priznať aj finančné zadosťučinenie v sume 3 000 €, pretože *„Okresný súd Piešťany mu svojim konaním privodil stav právnej neistoty trvajúci viac ako tri roky, čo mu spôsobilo nielen materiálnu, ale aj nemateriálnu ujmu.“*

Vzhľadom na okolnosti danej veci ústavný súd dospel k záveru, že len konštatovanie porušenia základného práva na prerokovanie veci bez zbytočných prieťahov podľa čl. 48 ods. 2 ústavy a práva na prejednanie záležitosti v primeranej lehote podľa čl. 6 dohovoru nie je dostatočným zadosťučinením pre sťažovateľa. Ústavný súd preto uznal za odôvodnené priznať mu aj finančné zadosťučinenie podľa citovaného ustanovenia zákona o ústavnom súde, ktoré podľa zásad spravodlivosti, s prihliadnutím na všetky okolnosti zisteného porušenia práv sťažovateľa považuje za primerané vo výške 1 500 €. Ústavný súd pritom prihliadol aj na to, že cieľom primeraného finančného zadosťučinenia je zmiernenie nemajetkovej ujmy, nie prípadná náhrada škody (napr. II. ÚS 67/03).

Podľa § 56 ods. 5 zákona o ústavnom súde ak ústavný súd rozhodne o priznaní primeraného finančného zadosťučinenia, orgán, ktorý základné právo alebo slobodu porušil, je povinný ho vyplatiť sťažovateľovi do dvoch mesiacov od právoplatnosti rozhodnutia ústavného súdu.

Z uvedených dôvodov ústavný súd rozhodol tak, ako to je uvedené vo výroku tohto rozhodnutia v bode 3.

13. Podľa § 36 ods. 2 zákona o ústavnom súde ústavný súd môže v odôvodnených prípadoch uložiť niektorému účastníkovi konania, aby úplne alebo sčasti uhradil inému účastníkovi konania jeho trovy.

Sťažovateľovi vznikli trovy konania z dôvodu právneho zastúpenia advokátom za tri úkony právnej služby (prevzatie a príprava zastúpenia a podanie sťažnosti 24. októbra 2017 a písomné stanovisko k vyjadreniu okresného súdu z 24. októbra 2018). Za dva úkony vykonané v roku 2017 patrí odmena v sume dvakrát po 147,33 € a režijný paušál v sume dvakrát po 8,84 € a za jeden úkon vykonaný v roku 2018 patrí odmena v sume 153,50 €

a režijný paušál v sume 9,21 € (v zmysle § 1 ods. 3 a § 11 ods. 2 vyhlášky Ministerstva spravodlivosti Slovenskej republiky č. 655/2004 Z. z. o odmenách a náhradách advokátov za poskytovanie právnych služieb v znení neskorších predpisov), preto trovy právneho zastúpenia sťažovateľa predstavujú sumu 475,05 €, ku ktorej bolo treba pripočítať 20 % DPH, teda sumu 95,01 €, t. j. trovy právneho zastúpenia sťažovateľa predstavujú celkove sumu 570,06 €.

Vzhľadom na uvedené ústavný súd o uplatnených trovách konania sťažovateľa rozhodol tak, ako to je uvedené v bode 4 výroku tohto rozhodnutia.

14. Vzhľadom na čl. 133 ústavy, podľa ktorého proti rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok, treba pod „právoplatnosťou rozhodnutia“ uvedenou vo výroku tohto rozhodnutia rozumieť jeho doručenie účastníkom konania.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 15. novembra 2018